

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์

Factors Related to Work Safety Behavior among Operators in a Feed Mills Group of Companies.

(Received: May 1,2025 ; Revised: May 21,2025 ; Accepted: May 22,2025)

พินนภา รุโจปการ¹ ศศิธร ศรีมีชัย²

Pimnapa Rujopakarn¹ Sasithorn Srimeechai²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของแต่ละหน่วยงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูลสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน และแบบสอบถาม ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

พบว่า มีอุบัติเหตุที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการบาดเจ็บ 9 ครั้ง ผู้ปฏิบัติงานมีการหยุดงาน รวมทั้งสิ้น 147 วัน เกิดอุบัติเหตุทรัพย์สินเสียหาย 7 ครั้ง และเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน 4 ครั้ง ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ จำนวน 336 คน มีความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 9.32, n = 167 (49.70%)) มีการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานในระดับดี ($\bar{X}$ = 2.87, n = 317 (94.35%)) ความเห็นว่าหน่วยงานมีการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีส่วนก่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานระดับดี ($\bar{X}$ = 2.78, n = 296 (86.90%)) การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน การรับรู้ข่าวสารและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.51, n = 250 (74.40%)) และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับที่ดี ($\bar{X}$ = 3.42, n = 252 (75.00%)) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ระดับความรู้ด้านความปลอดภัย ระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน ระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัย และระดับการได้รับการสนับสนุนด้านความปลอดภัย เป็น (p-value = 0.035, < 0.001, < 0.001, 0.007 และ 0.002 ตามลำดับ)

คำสำคัญ: พฤติกรรมความปลอดภัย, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์, โรงงานอาหารสัตว์

Abstract

This study employed a cross-sectional survey design with the following objectives: (1) to examine the occupational health and safety conditions of each unit within a group of animal feed factories, and (2) to investigate the factors associated with work safety behavior among operators in these factories. Data were collected using two instruments: an occupational health and safety situation record form and a questionnaire.

The research findings indicated that, regarding occupational health and safety situations, there were nine accidents resulting in worker injuries, leading to a total of 147 lost workdays. Additionally, there were seven incidents of property damage and four emergency events reported. Among the 336 operators in the animal feed factory group, most possessed a moderate level of safety knowledge ($\bar{X}$ = 9.32, n = 167, 49.70%), while a majority demonstrated a good level of risk perception regarding their work ($\bar{X}$ = 2.87, n = 317, 94.35%). Most respondents agreed that their organizations had implemented effective safety practices and maintained a work environment conducive to safety ($\bar{X}$ = 2.78, n = 296, 86.90%). Furthermore, a substantial proportion reported receiving adequate organizational support, timely information dissemination, and personal guidance related to safety ($\bar{X}$ = 3.51, n = 250, 74.40%). Regarding safety behavior, 75% of respondents ($\bar{X}$ = 3.42, n = 252) reported good practices in their daily work. The factors found to be significantly associated with work safety behavior included: monthly income, level of safety knowledge, level of risk perception, effectiveness of organizational safety practices, and degree of organizational safety support, with p-values of 0.035, < 0.001, < 0.001, 0.007, and 0.002, respectively.

¹ วิชาเอกการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมในประเทศไทยมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตหรือให้บริการแก่ลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นการนำเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักร หรือการเพิ่มจำนวนแรงงาน สำหรับส่งเสริมการดำเนินการทางธุรกิจ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย และอาชีวอนามัยจากการทำงานทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยสถานประกอบการประเภทโรงงานผลิตอาหารสัตว์นั้นมีสิ่งคุกคามที่มีศักยภาพในการทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพหลายด้าน ได้แก่ ฝุ่น สารเคมี เสียงดังจากเครื่องจักร และความร้อน รวมถึงสภาพแวดล้อมการทำงานและระบบการจัดการด้านความปลอดภัยไม่เหมาะสม โดยทุกลักษณะงานในกระบวนการผลิต ยกเว้นสำนักงาน มีความเสี่ยงด้านฝุ่น เสียง ความร้อน โดยชนิดของสิ่งคุกคามสุขภาพมีความคล้ายคลึงกันทุกลักษณะงาน แต่ปริมาณสิ่งคุกคามนั้นไม่เท่ากันเนื่องจากความแตกต่างของลักษณะงาน ทำให้พนักงานได้รับการสัมผัสจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกัน หากสถานประกอบการไม่มีการจัดการสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสในการสัมผัสกับสิ่งคุกคามเหล่านี้ ซึ่งส่งผลให้เกิดผลกระทบหรืออันตรายต่อร่างกายและสุขภาพได้¹

การกระทำของผู้ปฏิบัติงานนั้น ก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุบัติเหตุในงาน

ตารางที่ 1 แสดงค่า LTIFR ปี 2564-2565 ของกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์

LTIFR	โรงงานอาหารสัตว์													
	รวม	กลุ่ม 1	A	B	C	D	กลุ่ม 2	E	F	G	กลุ่ม 3	H	I	J*
2564	0.45	0.22	0.00	0.32	0.56	0.00	0.66	0.46	1.19	0.35	0.66	0.92	1.61	ไม่มีข้อมูล
2565	0.48	0.41	0.28	0.00	0.62	0.74	0.87	1.63	1.28	0.00	0.37	0.00	1.16	0.00

จากปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่มาในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานโดยประยุกต์ใช้แบบจำลอง PRECEDE-PROCEDE Model การ

นั้น เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของบุคคลถึง 88% และปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำหรือพฤติกรรม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ การรับรู้ถึงความเป็นอันตรายและสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยการรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุมากขึ้นทำให้พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานเพิ่มมากขึ้น การรับรู้ความรุนแรงหลังการเกิดอุบัติเหตุมากขึ้นจะทำให้พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานมักมีการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกัน อาจส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมในการทำงานที่แตกต่างกัน²

โดยอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้นสามารถนำมาวิเคราะห์รายงานในรูปอัตราการเกิดอุบัติเหตุการัน (Total Recordable Injury Rate: TRIR) และอัตราความถี่ของการบาดเจ็บจากการทำงานถึงขั้นหยุดงาน (Lost-Time Injuries Frequency Rate: LTIFR) ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนถึงสถานการณ์การดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติอุบัติเหตุของกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ พบว่าค่า LTIFR ภาพรวมในปี พ.ศ. 2564 เท่ากับ 0.45 และในปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 0.48 (ตามตารางที่ 1) ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับบาดเจ็บถึงขั้นหยุดงานและมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น^{3,4}

วิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมสุขภาพ หรือปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมทางสุขภาพของบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งที่เป็นปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอกบุคคล

เพื่อนำมาเป็นข้อมูลการวางแผนดำเนินงาน โดยแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม⁵ รวมทั้งสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานของโรงงานอาหารสัตว์ เพื่อทราบแนวทางการลดการเกิดอุบัติเหตุ ลดความเสี่ยงและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานในเครื่องจักรเอกซเรย์แห่งนี้ได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของแต่ละหน่วยงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ และสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของแต่ละหน่วยงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอาหารสัตว์ โดยจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cochran จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งจำนวนตามสัดส่วนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละโรงงานอาหารสัตว์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 เครื่องมือ ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน สำหรับบันทึกข้อมูลด้านความปลอดภัย ดังนี้ 1) จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ 2) จำนวนพนักงานที่มีอาการผิดปกติ/โรคจากการทำงาน 3) อัตราการเกิดอุบัติเหตุการ (Total Recordable Injury Rate: TRIR) 4) อัตราความถี่ของ

การบาดเจ็บจากการทำงานถึงขั้นหยุดงาน (Lost-Time Injuries Frequency Rate: LTIFR) 5) อัตราความรุนแรงของการบาดเจ็บถึงขั้นหยุดงาน (Lost-Time Injuries Severity Rate: LTISR)

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัย ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในการทำงานและด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีส่วนเอื้อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนด้านความปลอดภัยจากหน่วยงาน การรับรู้ข่าวสารด้านความปลอดภัย การได้คำแนะนำด้านความปลอดภัยรับจากบุคคล

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scales) 3 ระดับ ของแต่ละปัจจัยจากระดับดีไปจนถึงต่ำ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ที่ 0.96 จากนั้นผู้วิจัยได้นำคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแก้ไขในจุดที่บกพร่องก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปดำเนินการลงพื้นที่เพื่อทำการทดลองใช้ (Try Out) และเก็บข้อมูล การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมทางด้านเนื้อหาและด้านภาษา แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอาหารสัตว์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.871 ซึ่งอยู่ในระดับดี หมายถึง แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างได้

หลังจากเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้มา และนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย

ระดับ	ค่าเฉลี่ยส่วนที่ 2	ค่าเฉลี่ยส่วนที่ 3 และ 4	ค่าเฉลี่ยส่วนที่ 5 และ 6
ดี	0.80-1.00	2.35 – 3.00	3.01 – 4.00
ปานกลาง	0.60-0.79	1.68 – 2.34	2.01 – 3.00
ต่ำ	0.00-0.59	1.00 – 1.67	1.00 – 2.00

และสถิติเชิงอนุมานการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยสถิติที่ใช้คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman's correlation) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของแต่ละหน่วยงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ ในช่วงเดือนมกราคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 หน่วยงานในกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ ทั้ง 10 แห่ง มีอุบัติเหตุที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการบาดเจ็บทั้งหมด 9 ครั้ง โดยเป็นอุบัติเหตุถึงขั้นพบแพทย์จำนวน 4 ครั้ง อุบัติเหตุหยุดงานมากกว่า 1 วัน จำนวน 3 ครั้ง และอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานและทุพพลภาพ จำนวน 2 ครั้ง ผู้ปฏิบัติงานมีการหยุดงาน รวมทั้งสิ้น 147 วัน เกิดอุบัติเหตุทรัพย์สินเสียหาย จำนวน 7 ครั้ง และเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งชั่วโมงการทำงาน เดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 ทั้งหมด 3,856,001 ชั่วโมง จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มโรงงานอาหารสัตว์มีอัตราการเกิดอุบัติเหตุ (Total Recordable Injury Rate: TRIR) มีค่า 0.47 หมายความว่า ในสองแสนชั่วโมงการทำงานมีอุบัติเหตุ 0.47 ครั้ง อัตราความถี่ของการบาดเจ็บจากการทำงานถึงขั้นหยุดงาน (Lost-Time Injuries Frequency Rate: LTIFR) มี

ทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลทั่วไป ซึ่งนำเสนอในรูปแบบตาราง ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร (Standard Deviation) ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังตารางที่ 2

ค่า 0.31 หมายความว่า ในสองแสนชั่วโมงการทำงานมีผู้ปฏิบัติงานได้รับบาดเจ็บถึงขั้นหยุดงาน 0.31 คน และ อัตราความรุนแรงของการบาดเจ็บจากการทำงานถึงขั้นหยุดงาน (Lost-Time Injuries Severity Rate: LTISR) มีค่า 7.62 หมายความว่า ในสองแสนชั่วโมงการทำงานมีการสูญเสียวันทำงานจากการบาดเจ็บ 7.62 วัน

2. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ปฏิบัติงานเป็นเพศชาย จำนวน 170 คน (ร้อยละ 50.60) และเพศหญิง 166 คน (ร้อยละ 49.40) ผู้ปฏิบัติงานส่วนมากมีอายุ 31-40 ปี จำนวน 139 คน (ร้อยละ 41.37) สถานภาพโสด จำนวน 135 คน (ร้อยละ 40.18) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 125 คน (ร้อยละ 37.20) ปฏิบัติงานในระดับงาน JL1 จำนวน 150 คน (ร้อยละ 44.64) มีรายได้ 10,001-19,999 บาท จำนวน 173 คน (ร้อยละ 51.49) ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 293 คน (ร้อยละ 87.20) และผู้ปฏิบัติงานส่วนมากไม่เคยประสบอุบัติเหตุจากการทำงานในรอบ 1 ปี จำนวน 324 คน (ร้อยละ 96.43)

3. ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ส่วนใหญ่ มีความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 167 คน (ร้อยละ 49.70) และมีคะแนนความรู้ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 9.32)

4. การรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน อยู่ในระดับดี จำนวน 317 คน (ร้อยละ

94.35) โดยมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานในระดับดี ($\bar{X} = 2.87$)

5. การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในการทำงานและด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีส่วนเอื้อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าหน่วยงานมีการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีส่วนเอื้อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานในระดับสูง จำนวน 296 คน (ร้อยละ 86.90) โดยมีคะแนนเฉลี่ยการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีส่วนเอื้อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานในระดับสูง ($\bar{X} = 2.78$)

6. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน การรับรู้ข่าวสาร และการได้รับคำแนะนำจากบุคคล ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ส่วนใหญ่ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน มีการรับรู้ข่าวสารและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในระดับดี จำนวน 250 คน (ร้อยละ 74.40) โดยมีคะแนนเฉลี่ยการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน การรับรู้ข่าวสารและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในระดับดี ($\bar{X} = 3.51$)

7. พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับดี จำนวน 252 คน (ร้อยละ 75.00) โดยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับดี ($\bar{X} = 3.42$)

8. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% นั้น พบว่า ในส่วนปัจจัยส่วนบุคคล มีเพียงรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ($r = 0.114$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.035$) ปัจจัยนำ ได้แก่ ระดับความรู้ด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการ

ทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.268$) และการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.335$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.000$) ปัจจัยเอื้อ คือ ระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยฯ นั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ($r = 0.146$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.007$) และปัจจัยเสริม คือ ระดับการได้รับการสนับสนุนด้านความปลอดภัยฯ นั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ($r = 0.165$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.002$)

และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% นั้น พบว่า คะแนนความรู้ด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับคะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.349$) คะแนนการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานมีความสัมพันธ์กับคะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.427$) คะแนนการดำเนินงานเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยฯ มีความสัมพันธ์กับคะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.330$) และคะแนนการได้รับการสนับสนุนด้านความปลอดภัยฯ มีความสัมพันธ์กับคะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.245$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.000$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มโรงงานอาหารสัตว์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันทำให้มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากรายได้เป็นส่วนหนึ่งในการจูงใจเพื่อให้เกิดพฤติกรรมในการทำงานที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภษา คำเขียน⁸ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากรในโรงพยาบาลพิจิตร ที่พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากรในโรงพยาบาลพิจิตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับงาน โรคประจำตัว ประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน นั้น ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติเรก ธรรมวงศ์⁹ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน บริษัท สิริ ชัคเซส ชัพพลาย จำกัด พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากการศึกษาปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกันทำให้มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ด้านความปลอดภัยดีกว่าสามารถเข้าใจ และปฏิบัติงานตามทฤษฎี ขั้นตอนการทำงานได้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ ศรีสุขกาญจน์¹⁰ ที่ศึกษาความรู้ ทักษะติดต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานอุทธารเรือพระจุลจอมเกล้า กรมอุทธารเรือ กรณีศึกษา : ในสายงานฝ่ายผลิต ที่พบว่า ความรู้ด้านความปลอดภัยกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยนำด้านการรับรู้ความเสี่ยง พบว่า “การรับรู้ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย” ที่แตกต่าง

กันทำให้มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากการตระหนักถึงความเสี่ยงจากการทำงานได้ดีกว่านั้น จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถแสดงพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนเองจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ ปานศิริ¹¹ ที่ศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ความรุนแรงหลังการเกิดอุบัติเหตุ และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการป้องกันอุบัติเหตุ มีผลต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน

จากการศึกษาปัจจัยเอื้อที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในการทำงานและด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีส่วนเอื้อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกันทำให้มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากหน่วยงานมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์นโยบายด้านความปลอดภัย บริหารการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ และจัดสภาพแวดล้อม อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน รวมถึงการฝึกอบรมให้ความรู้ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพฤติกรรมความปลอดภัยและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติเรก ธรรมวงศ์¹⁰ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน บริษัท สิริ ชัคเซส ชัพพลาย จำกัด จากการศึกษพบว่า ปัจจัยด้านความปลอดภัย เช่น นโยบายด้านความปลอดภัยของบริษัทฯ การกำกับดูแลด้านความปลอดภัย การให้ความรู้/อบรมด้านความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม/พื้นที่ในการทำงาน มีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากการศึกษาปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน การรับรู้ข่าวสาร และการได้รับคำแนะนำจากบุคคลที่แตกต่างกันทำให้มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำต่างๆ จากบุคคลรอบข้างนั้นเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความตระหนักเกี่ยวกับพฤติกรรมในการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันตยาพร ชูบุญ¹² ที่ศึกษาปัจจัยการรับรู้และทัศนคติเรื่องความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานของพนักงานและลูกจ้างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยในการทำงาน มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานและลูกจ้างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในพื้นที่จังหวัดสงขลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิรา อูสาหะวงศ์¹³ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานจัดเก็บขยะในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่พบว่า ปัจจัยเสริมประกอบด้วย การได้รับแรงสนับสนุนจากหน่วยงาน เช่น อุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง คำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว/ญาติพี่น้อง/เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน/ผู้บังคับบัญชาและการได้รับการอบรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ทุกหน่วยงานควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานและเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานและส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติ
2. หน่วยงาน E และ J ควรจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรที่มีคุณภาพและมีระบบการ

ป้องกันอันตราย รวมถึงจัดหาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างเพียงพอต่อผู้ปฏิบัติงาน

3. หน่วยงาน E, F, I และ J ควรจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จัดทำป้าย หรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย

4. หน่วยงาน E และ J ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ หรือสิ่ง ที่อาจก่อให้เกิดความเป็นอันตรายจากการทำงาน รวมถึงจัดให้มีตู้รับความคิดเห็นทางด้านความปลอดภัย

5. หน่วยงาน A, C, E, F, I และ J ควรสร้างแรงจูงใจ ความมั่นใจ ให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยการสร้างความรู้สึกทำให้เกิดความสำเร็จ

6. หน่วยงาน A, C, E, F, I และ J ควรจัดให้มีการสื่อสารข้อมูลด้านความปลอดภัย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย รวมถึงหน่วยงานควรจัดให้มีการทบทวนความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมความปลอดภัยกับสถานการณ์ด้านความปลอดภัยของหน่วยงาน และขยายงานวิจัยไปยังผู้ปฏิบัติงานกลุ่มโรงงานประเภทอื่น ๆ

2. ควรศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู การรับรู้ความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำไปเสนอแนะ แก้ไข หรือปรับปรุงในการปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ เช่น การได้รับการฝึกอบรม ประสบการณ์ประสบอุบัติเหตุ

3. ควรศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อสามารถให้เข้าถึงข้อมูลหรือปัญหาได้อย่างชัดเจน และตรงประเด็น ในการนำข้อมูลไปพัฒนาต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัย เช่น การอบรมเพิ่มความรู้และฝึกทักษะด้านความปลอดภัย กิจกรรม Safety Talk เพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของหน่วยงานได้

เอกสารอ้างอิง

1. ชลลดา พลราช, ขวัญแข หนูนักดี. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งคุกคามสุขภาพและอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลกับผลกระทบต่อสุขภาพของพนักงานเก็บขยะในช่วงการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา. วารสารควบคุมโรค. 2566;49(3):505-517. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/DCJ/article/download/256705/179481/1106428>
2. พลกิจ จงวัชรสถิตย์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานหอไลน์ (Hotline) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1, 2 และ 3 (ภาคกลาง) [วิทยานิพนธ์]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2564. เข้าถึงได้จาก: <https://thesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3450/1/61602354.pdf>
3. สุทธิณี ศรีสมบัติ, วราภรณ์ วรรณพุกษ์, ทิพวรรณ เกิดสุข. การประเมินความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์. 2564;34(2):98-110.
4. วชิรินทร์ สร้อยสน, สุวรรณา เพ็ญแสง, สุนิสา มีธรรม. ตัวชี้วัดด้านความปลอดภัยในการทำงานและการใช้ LTIFR ในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป. วารสารอาชีวอนามัยและความปลอดภัย. 2565;18(1):45-59.
5. Ungvarsky J. PRECEDE-PROCEED model [Internet]. EBSCO Research Starters; 2025 [cited 2025 May 20]. Available from: <https://www.ebsco.com/research-starters/consumer-health/precede-proceed-model>
6. Best JW. Research in education. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall; 1977.
7. Cohen J. Statistical power analysis for the behavioral sciences. 2nd ed. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates; 1988.
8. สุภาฯ คำเขียน. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากรในโรงพยาบาลพิจิตร [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 16 พฤษภาคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: <https://thaidj.org/index.php/AJMP/article/view/9971>
9. อติเรก ธรรมวงศ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานบริษัท สิริ ซัคเซส ซัพพลาย จำกัด [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 14 เมษายน 2566]. เข้าถึงได้จาก: <http://gseda.nida.ac.th/academics/database/students/fileupload/isdocument/20220428121943.pdf>
10. ศิริพงศ์ ศรีสุภาบุญญ์. ความรู้ ทัศนคติต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานอุทการเรือพระจุลจอมเกล้า กรมอุทการเรือ กรมศึกษา: ในสายงานฝ่ายผลิต [อินเทอร์เน็ต]. 2553 [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/141231.pdf>
11. ณัฐพงศ์ ปานศิริ. การรับรู้การจัดการด้านความปลอดภัยของพนักงานบริษัท ABC [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 14 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: https://mis.krirk.ac.th/librarytext/MBA/2561/F_Sirima_%20Detpin%20ya.pdf
12. อนันตยาพร ชูบุญ. ปัจจัยการรับรู้และทัศนคติเรื่องความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานและลูกจ้างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในพื้นที่จังหวัดสงขลา [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 18 เมษายน 2566]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.mbacampus.ru.ac.th/is/songkha/6324104453%20anuntayaporn%20chunuy.pdf>
13. สมจิรา อูสาหวงค์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานจัดเก็บขยะในเขตอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 16 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: https://mis.krirk.ac.th/librarytext/SAS/2559/F_Somjira_%20Usaharwong.pdf